

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

**Diana, Antonino
Lugduni, M. DC. LXXX.**

96. An si aliquis sciat rem breui minus valituram, possit vendere pretio
currenti? Et quid, si agnoscat emptorem emere ad reuendendum. Ex p. 1.
tr. 8. res. 40.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76413](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76413)

De Contractibus, &c. Resol. XCV. &c. 167

sus in summ. tom. 1. tract. 8. c. 11. num. 63. quia sic tradentes vinum, ipsi reuera illud vendunt, ac iniustitiam per tabernarios, tanquam per suos ministros censentur committere.

2. Sed in hoc posse excusari sic tradens vinum, si duo supponantur, existimo. Primo si addit iusta causa tradendi, quia videlicet pareretur graue damnum. Secundum quod tradant ministris vinum vendendum iusto pretio. Nec obstat, quod sciant dictos ministros fraudibus vsuros, quia illa vini traditio non est ex obiecto mala, sed indifferens; ergo licet tradentes sciant ministros fraudibus cum emptoribus vsuros, non propter hoc peccant vinum illis tradendo, si alias graue damnum pareretur. Et ideo Doctores asserunt, posse quem pecuniam apud vsurarium deponere, etiamsi sciat fore illi materiam vsurae exercendam; & ita docent Caietan. 2. 2. q. 78. art. 4. Bannez q. 74. art. 4. dub. 1. ad 2. Aragon. q. 62. art. 5. ad ult. Salomus eadem q. 62. art. 5. contr. 2. ad ult. & maxime; vt suppositio in casu nostro, quando adest vrgens; & iusta causa, vt docet Valentia tom. 2. disp. 5. q. 2. 1. punct. 1. in fine. Molin. 1. 2. tract. 2. disp. 331. vers. de eo qui apud vsurarium. Rebell. p. 2. lib. 2. q. 16. sect. 4. m. 20. & alij.

3. Ex his deducitur etiam contra eundem Sanchi. vbi supra. m. 38. licet deferre munera concubinae iudicis, pro ipso apud iudicem intercedendum adest periculum alicuius grauis nocimenti, vel si alias ius suum a iudice minime consequi posset; nec in tali casu litigans intendit foetere turpem amorem concubinae, ac eo vti, sed tantum necessitati suae consulere. Et ita docent Molfesius in summ. tom. 1. tract. 8. cap. 1. n. 62. vbi ait, ita etiam consuluisset plures alios viros doctos, & timoratos. Et nouissimè post hæc scripta hanc sententiam aduersus Sanchez docet Cetrus Palaus in opere moralis to. 2. tr. 6. disp. 6. punct. 1. 5. m. 2.

RESOL. XCV.

An sit licitum vendere vinum tabernariis, si sciat illud postea reuendere aqua mistum?

Et quid, si in nomine ipsius domini tabernarij venderent vinum, & sciente domino illud corrupissent, secus si dominus vini id nesciret, quamuis timeretur talis admixtio? Ex p. 1. tr. 8. Ref. 39.

1. De hac quaestione alibi dictum est, nunc tantum apponant verba Molfesij, in summ. tom. 1. tr. 8. c. 10. n. 63. vbi sic ait. Deducitur sextò, quod si quis venderet vinum suum tabernariis iusto pretio, & tabernarij postea corrumpere illud vinum cum aqua, vel alio vino inferioris conditionis, excusatur venditor. Secus si nomine ipsius domini tabernarij venderent vinum, & sciente domino illud corrupissent; secus si dominus vini id nesciret, quamuis timeretur talis admixtionem raro quis inueniet tabernarios, de quibus id timeri non possit, & satis est vt dominus vini directè non cooperetur malitiæ tabernariorum; & quod iuste negotiationem suam faciat. Ita ille.

2. Sed mihi circa hæc quæ docet Molfesius, placent ea, quæ docet Merolla tom. 1. disp. 2. cap. 4. corollar. 6. num. 304. & seq. vbi sic ait. Quod dictum est de deponentibus pecunias apud vsurarios, dicendum est etiam de vendentibus vinum tabernariis, quos norunt, diuersis fraudibus fore, vinum plus iusto pretio vendituros, vt minuendo mensuram, admiscendo illi aquam, &c. Si enim absque graui damno possunt illis non vendere, tenentur sub morali abstinere, quia absque iusta causa præbent alteri occasionem peccandi cum iniuria tertij. Secus verò si non vendendo illis aliquod graue damnum pareretur, vt quia non inueniunt alios emptores, de quibus prædictæ fraudes timeri non possent. Quod

si hi non vendunt vinum tabernariis, sed tradunt vinum illis mercede conductis, vt nomine ipsorum illud vendant; existimat Sanchez lib. 1. sum. c. 7. num. 37. nullo modo excusari posse à peccato, sed teneri non tradere, quia tunc ipsi tradentes re vera vendunt, ac iniustitiam per tabernarios tanquam per suos ministros censentur committere, & consequenter tenentur ad restitutionem damni, quod emptoribus obuenit. Adde verò hic auctor, si hi tradentes ignorent inuincibiliter tabernarios vsuros esse fraudibus, excusari quidem à peccato vinum tradendo, teneri tamen restituere in quantum facti sunt locupletiores, reportantes aliquem iusti pretij excessum instat possessorum bonæ fidei. Ego verò existimo etiam in hoc casu posse excusari à peccato tradentes eo modo vinum, si supponamus duo. Primum est, adesse istam causam tradendi, vt quia alias pareretur graue damnum. Secundum, quod tradant vinum illud vendendum pretio iusto. Nec refert quod hi tradentes prauideant tabernarios vsuros esse fraudibus; vt vendendo plus iusto pretio, vel minuendo mensuras, hoc enim non debet ipsis tradentibus ad culpam imputari; quia traditio illa vini non est ex obiecto mala, sed indifferens; ergo quamuis tradentes sciant tabernarios ex eo vino sumere occasionem fraudandi emptores, non propter hoc tenentur non tradere, si ex non traditione graue damnum pareretur, sicut diximus supra de eo, qui deponit pecuniam apud vsurarium, & dicemus numero 108. de restituente gladium domino furioso petenti. Verum tamen est, quod sic tradentes vinum non possent participare de illo excessu pretij ultra supremum, quo tabernarij vendiderunt, sed deberent tantum à tabernariis recipere pretium iustum vini venditi. Huc vique Merolla, cui ego libenter assentior.

RESOL. XCVI.

An si aliquis sciat rem breui minus valituram, possit vendere precio currenti?

Et quid, si cognoscat emptorem emere ad reuendendam? Ex p. 1. tr. 8. Ref. 40.

1. Vidquid aliqui in contrarium asserant, affirmatiuè respondent communiter Doctores apud Faustum in speculo confess. disp. 6. q. 15. n. 2. Molfesius in summ. tom. 2. tr. 12. c. 5. n. 69. Nauarr. de res. lib. 3. c. 2. n. 67. & alios.

2. Valentia verò tom. 3. disp. 5. q. 20. punct. 4. ad 3. limitat hanc sententiam, quando emens emit rem illam, vt seruet in futurum tempus, vt reuendat. Sed hanc limitationem meritò impugnatur Tutrianus in 2. 2. to. 2. disp. 58. dub. 3. n. 5. quia venditor in tali casu iuste potest pretio currenti vendere rem illam, etiamsi agnoscat, emptorem emere ad reuendendam; nam in tali casu vtitur iure suo, & vendit pretio communi tempore contractus.

RESOL. XCVII.

An Senatus Ciuitatis, vel Consiliarij Regis possint vendere res suas, quando agnoscunt breui diminuendæ in earum pretium ex lege, vel mandato Principis?

Et notatur, quod non possint tamen differre eam manifestationem, & promulgationem solum eo fine, vt prius vendant suas merces. Ex p. 1. tr. 8. Ref. 42.

1. Negatiuè ex Theologis responder Molina de iust. to. 2. tract. 2. disp. 354. Lessius lib. 2. c. 2. 1. dub. 5. Salas de empr. dub. 32. ad 5. arg. num. 8. Faustus in speculo Confess. disp. 6. q. 20. num. 2. & ex Iurisperitis, Padilla

Sup. hoc lege doctrinā Ref. seq. & aliarum eius not.

Sup. hoc in Res. præterita, & infra lege Ref. 101. & 104.